

Salmonelóza (*Salmonellosis*)

Autor: Barbora Rozsypalová

Výskyt

Salmonelóza je jednou z nejběžnějších bakteriálních infekcí získávaných alimentární cestou, tedy nakaženou vodou nebo potravou. Jedná se o akutní průjemová onemocnění, vyvolaná bakteriemi rodu *Salmonella*. Ve střední Evropě je nejčastějším původcem *Salmonella enteritidis*.

Salmonella enteritidis

<http://galleryhip.com/salmonella-enteritidis.html>

V ČR je ročně hlášeno až několik desítek tisíc případů tohoto onemocnění, počet se ale za posledních deset let výrazně snížil. Incidence salmonelóz se u nás od roku 2010 pohybuje kolem 100 případů/100.000 obyvatel (kulminace v roce 1995 – přibližně 500 případů/100.000 obyvatel).

Původ a průběh onemocnění

Zdrojem onemocnění jsou zvířata. Nákaza je přenášena jejich produkty, které mohou být kontaminovány primárně (např. maso, mléko, vejce), nebo sekundárně (např. hotové masné a mléčné výrobky, voda kontaminovaná výkaly zvířat).

Běžně se vyskytující salmonelóza, způsobená bakterií *Salmonella enteritidis*, má inkubační dobu 8-48 hodin. Projevuje se zvýšenou tělesnou teplotou (38-39 °C) a průjmem přetrvávajícím 3-5 dnů. Ze začátku může být doprovázena pocitem nevolnosti, popřípadě i zvracením. Hlavním průvodním příznakem jsou křečovitě bolesti břicha. Stolica může obsahovat hlen, někdy i krev. Nemocný může trpět dehydratací. Většinou nastává do 5 dnů zlepšení. Vyloučení salmonel z těla obvykle trvá 3-4 týdny.

Hlavní příznaky

Kolikovité bolesti břicha

Zdroj: http://www.webozdravi.cz/data/moduleClanek/clanky/clanek-143/___main_normal.jpg

Hlavním příznakem jsou průjmy, doprovázené kolikovitými bolestmi (silná bolest lokalizovaná v břišní krajině, pro kterou je charakteristické rytmické slábnutí a sílení v řádu minut). Může docházet i ke zvracení, horečkám a bolestem hlavy.

Vyšetření

Při stanovování diagnózy je třeba vyloučit jiná průjmová onemocnění a otravy jídlem. Dále je nutné vyloučit zánět slepého střeva a slinivky břišní. Výsledek je stanoven pomocí kultivace bakterií, odebraných ze stolice, krve, nebo jiných tkání.

Léčba

Nejčastěji se vyskytující salmonelóza, zvaná *gastroenteritis*, je léčena symptomaticky. To znamená, že léčba se zaměřuje na odstranění příznaků, např. užíváním živočišného uhlí či léků proti bolesti hlavy a teplotě.

K léčení salmonelózy většinou nejsou používána antibiotika, protože neovlivňují pozitivně délku onemocnění, naopak mohou prodloužit dobu, po kterou je bakterie vylučována z těla. Antibiotika jsou používána jen u méně se vyskytující septické formy nemoci, při lokální infekci, nebo pokud nastanou komplikace.

Komplikace

Salmonelóza u některých pacientů přetrvává ve žlučových cestách. Pokud nákaza trvá delší dobu, nemoc se může stát chronickou a způsobit poškození některých orgánů, např. jater a ledvin.

Komplikace se však běžně nevyskytují, postihují spíše pacienty oslabené jinou nemocí. Mezi rizikové skupiny patří i malé děti a geriatřiční pacienti.

Praktické rady pro vás

Nejlepší prevencí před salmonelózou je správný hygienický režim při zpracování potravin a následné manipulaci s nimi. Důležité je dostatečně tepelně upravovat maso a mléčné výrobky. U hotových jídel je doporučena včasná konzumace.

Literatura

1. Doc. MUDr. V. Poljak, CSc, prof. MUDr. J. Krč, DrSc., doc. MUDr. J. Ehrmann, CSc. (1997) *Přehled infekčních nemocí*, Vydavatelství Univerzity Palackého, Olomouc, str. 50-51
2. Prof. MUDr. J.Havlík a kolektiv, *Infektologie*, Avicenum, Praha, str. 149-154
3. http://www.wikiskripta.eu/index.php/Salmonelov%C3%A1_enteritida, Anonymous, přečteno 3.3.2015
4. <http://cs.wikipedia.org/wiki/Salmonel%C3%B3za>, Anonymous, přečteno 3.3.2015